

Lo Somatent

DIARI REGIONALISTA Y D' AVISOS Y NOTICIAS

Any XIV

Reus, Dissapte 26 d' Agost de 1899

Núm. 3349

PUNTS DE SUSCRIPCIÓ

En la Administració d'aquest diari y en las principals llibrerías d'aquesta ciutat y de fora.
En Barcelona, llibrería Mallofré, carrer Junquera, 6.
No s' retornen los originals encara que no s' publiquin.

Administració y Redacció

PLASSA DE LA CONSTITUCIÓ, (PORXOS)

PREUS DE SUSCRIPCIÓ

Reus, un mes . . . . . Ptas. 1.
a provincia trimestre 3/50
Extranjeria Ultramar . . . . . 1.
Annulla, a preus convencionala.

Farmacia Serra

12 ANYS

de continuadas curacions y d'una acceptació general, son las millors probas pera demostrar que

XAROP SERRA

Oberta tota la nit

es lo millor remey pera combatre per crónica y rebelde que sia tota classe de . . . . .

La que paga més contribució de la provincia.

AGRICULTORS ALERTA

Visiteu lo magatzém de guanos de A RIUDOMS

Massó y Ferrando

Guano classe superior - Id. de peix - Cascos d' arengada. Opera adops de las norralissas.

Magatzém a Riudoms y a Reus Vilá, núm. 3.

Acreditadas especialitats

DE CANALDA

PREMIADAS ABMEDALLA D'OR

en las exposicions Mercantil, Industrial y Agrícola celebradas en la ciutat de Tortosa, en la internacional de Bruselas, any 1891, en lo Concurs Internacional de Saint-Gilles y gran Diploma d'honor, any 1892 y ab medalla de plata en la Exposició Regional de Lugo, any 1896.

TINTURA CANALDA PERFECCIONADA

pera teñir lo cabell y la barba

LA MES ECONOMICA QUE S' CONEIX Y DE POSITIUS RESULTATS

Enforteix, hermozeja, rejoyneix y es rapida en lo modo d' obrar, donchs bastan uns 20 ó 30 minuts, pera recobrar lo cabell ó barba, son primitiu color, perblenchs que estiguin. — AMPOLLA 2 PESSETAS.

ELECTRA REUSENSE

Suministre de forsa ab ELECTRO-MOTOR

Aquesta Societat suministrará forsa motris ab ELECTRO-MOTORS als industrials que ho sollicitin. Los Motors de corrent continua a la vegada que extraordinarias condicions d' economia en lo cost de compra y consum, reuneixen las de marca silenciosa, gran llimpia, espay reduhit y facilissim maneig, ventatjas difícils d' obtenir ab altres sistemas. Tenen marca senzillament variable y ab un simple moviment de palanca se regulan y cambian a voluntat, las velocitats mínima a máxima. Los gastos d' oli pera son engrassament y sos desgasts, son tan insignificants, que poden en realitat considerarse com nuls. En aquestas oficinas se facilitarán cuanta classe de datos sían necessaris. Reus 9 Juny 1899.—Per la *Electra Reusense*, LO DIRECTOR.

Secció doctrinal

Lo Catalanisme

y las escolas catalanas

Lo Catalanisme que es avuy una esperansa per la gent sensata de nostre poble, malgrat y son desenrotlló y apesar de que a sa sombra s' han conreuhat ab gran esplendor, las ciencias, las arts y sobre tot las letras té encara molt camí que fer que arribar al cim de sos propósitos.

Tots los elements que a son entorn han prés un vol tan gran que sols pot compararse ab lo de l' águila que necessita l' inmensitat infinita del espay, tots aquestos elements que han progressat de tal manera y que avuy ja son un goig que omplena de satisfacció l' ánima perque arreu se veuhen demostracions del esperit que domina a nostre poble, esperit de progrés y de patria y que ensenya com a la sombra del Catalanisme se va estenent publicament l' amor a Catalunya, tets aquestos elements donchs ab tot y las ventatjas que pogan treure de sas demostracions, son encara incomplets, puig si he los fá dignes y nobles lo d' sitj que s' han emprés per sa part l' obra de reivindicació y regeneració de nostra patria, no obstant encara s' doleixen d' un mal que vé de son origen: totas ó casi totas las manifestacions tant artisticas com científicas y literarias demostren que son catalanas perque ls autors las han sentidas en catalá perque en catalá es de la manera en que pensan y de la manera en que calculan puig com a fills de Catalunya no podrian may sustreures a

la influencia que sobre d' exercia l' amor a sa terra nadiua, pero reparén bé que totas ó la majoria d' ellas son procedentas d' estudis fets en altra llengua en l' idioma nacional, totas ó casi totas conservan (y aixó té de treures de totas passadas) ó s' ressenten de lo rutinari y antipàtic formalisme que ensenyan en las escolas oficiales, ahont de tot s' aprén menos de lo que més interessa, de la educació individual, del desenrotlló intelectual de cada individuo segons sa capacitat y que es molt natural que succeheixi donat l' actual sistema d' ensenyansa ja que avuy ensenyan en las escolas als noys a cents a la vegada y cuydantlos tots en comú com si fossin un remat de bens, cuydantse los mestres no més que d' omplir las classes ab forsa deixebles y uniformarlos perque la classe presenti un bon cop de vista, sens cuydarse gens ni mica de que las instruccions ó explicacions que donan pogan arribar a penetrar en la inteligencia de sos deixebles y com que no tots tenen la mateixa capacitat los que per sa curtedat no arriban a compenpre la lliçó del mestre no te mes remey que quedarse, com se sol dir, a las capsas, ja que per aquest sistema y per mes entorpiement encara ls hi fan las reglamentarias explicacions en idioma foraster, es impossible la unificació de comprensió tan desitjada per los nostres comerciantes. Lo Catalanisme que veu y coneix a fons aquestos y molts altres defectes ja que avuy ne toca las consecuencias de la instrucció donada als que voldria tindre al seu costat, fins per egoisme propi deu haver hi de pendre cartas en aquest assumpto ja que a nostre entendre es un dels principals y capitalissims obstacles ab que s' trobará per estendres en totas las classes socials.

Les escolas Catalanas y en l' idioma de la nostra terra son d' indispensable necessitat per la vida de nostre poble, ja que desde la edat en que s' comensa a desenrotllarse l' inteligencia podria molt be ensenyarse a la infancia tot lo que necessita per arribar a demostració de l' intuició de cada deixeble puig es molt natural que tots los noys que concorren ja una mateixa escola tingan a més de la capacitat y comprensió ben diferentas, l' instint ben diferent per esser optes també per diferent pervindre com després se veu clarament ab las inclinacions que demostren ja siga per apendre un ofici ó be estudiar carrera segons sas aficions, ja que las demostren desde petits y casi sempre ab sos infantils jochs: aixís donchs l' Catalanisme té a nostre entendre lo deber ineludible de fomentar las escolas catalanas perque aixís es lo millor medi de fer més catalans als mateixos catalans, ja que l' amor a la patria es un sentiment que neix ab l' home, lo que convé es encarrilarlo, es a dir, darlo per lo verdader camí ja que ls catalans sols havém de tindre per patria a Catalunya, aqueix sentiment l' havém de fer Catalanista ja desde sas primeras manifestacions.

En las escolas catalanas es ahont se té de fomentar y desenrotllar lo sentiment patri per medi de la ensenyansa de la historia de la terra, es a dir, de la historia de Catalunya y en nostra llengua materna que es l' única que facilita la comprensió y fa que queda en la memoria los fets més culminants y que s' estenga, essent també la manera de fer los homes de dema, los homes que culliran los fruyts del arbre que ab tant amor y entusiasme nosaltres n' havém plantat la llavor, y també es la manera de fer los patriotas per lo cas que Catalunya los necessiti, no patriotas com desgraciadament havém vist que sortian en aquestos temps de calamitats y desgracias per aquest pobre país que se n' diu Espanya y que s' exaltavan invocant falses glorias y noms de personatjes y heroes de dubtosa celebritat y més fosca existencia ó be demanant anexionarse ab altres pobles que sols a sentir son nom los catalans de cor, deurían avergonyirse per haver sigut la font y origen de tots los mals que han alligit aquesta hermosa terra que hostatja l' palau soberbi y feréstech de la reyna de Cels y terra; los homes donchs que n' sortiran serán bons fills de Catalunya, los homes que honrarán a sa terra y la harán altra volta forta y gran, ja que son patriotisme será solit, de convenciment y defensarán son terror ab tota l' ánima, puig sentirán en son pit l' ardor blich del patriotisme en bé de la causa de la terra que ls haurá vist neixer.

Las escolas catalanas, en resum, son per lo Catalanisme, un demà brillant, una esperansa per la patria ja que ells serán los qui un cop obtinguda la regeneració, voldrán consolidarla y no creguen que costi gaire lo arrellar idea tan noble, puig nostre poble ab l' ansia que té de llibertat, no dubta, secundará ab afany aquestos propósitos; lo fet del mestre de Tous senyor Andreu Pujol, de publicar en nostra llengua la historia local d' aquell poble es un fet de molta importancia y digne d' ésser imitat per tots los altres mestres que sentin en son pit quelcom per Catalunya, ja que es lo medi més práctic de fer creixer l' amor al loch ahont s' ha vist la llum per primera volta y per tot ahont hi bategui lo cor de la gent que parla la mateixa llengua y té las mateixas costums.

A Barcelona ja fa temps que actúa ab molt bon éxit la escola de Sant Jordi, sols pera noys y aviat se'n obrirá una per noyas, que li desitjem també tota mena de prosperitats perque convé molt també a la dona catalana ferli coneixer l' amor a la patria ja que es lo més sagrat després del amor a Deu.

LL. RIERA Y ALDAVERT.

Perpinyá

L' auberge de la Rosa

Lo bras de ferro-carril que corre pel peu dels Pirineus Orientals, en direcció al Arriège, de quant jo parlo, tot just arribava a Prades; prengué bitllat desde aquest punt fins a Perpinyá; vaig pujar al vaigó, xulá la máquina, lo tren ens emportá per aquell pintoresch país fins a la capital de la Catalunya francesa. Era tota l' encontrada desconeguda pera mí, a las horas, pero tenint coneixements de la historia de la nostra patria, a quina sempre hi he tingut gran afició, no se'm ferén del tot estranys y menos Perpinyá; que fins me semblava que hi havia estat, pero que no va esser veritat fins que l' etzar m' hi portá. Eran las nou del vespre d' un dia del mes de Mars, y parava la locomotora després dels acostumats xiulets després la estació de Perpinyá. Vaig baixar jo sol; travesso la estació y entro al passeig que va al poble; lo primer que se'm presentá al davant va ser la llum que escampavan los fanals col·locats a una distancia calculada l' un del altre, produhint una llum groguenca y trista que m' feya agafar por. Entre mitj dels viatjers y altre gent que anavan passeig avall, m' he trobava jo, sens altre company que ma pensa ni altra distracció que portar las mans a las butxacas, mirantme a aquella gent entre la claror estranya que era la meva pesadilla. No hi trobava cap fesomia que m' fos coneguda, pero jo anava caminant al costat d' ellis perque sabia que s' dirigian a Perpinyá. En aquells temps no hi havia encare cap casa de las que avuy s' anomenan «Fanbourg de la Gare» la pintoresca barriada dels carrers amples y passeigs, ab los seus corresponents cafés y hotels, ahont si plau al turista, no cal que se'n porti los bultos fins dins al poble. Avans no hi havia més que quatre magatzems de vins que a posta de sol ja ls tancavan, no hi havia lampoch los tranvias, ni la bonica fabrica de paper de fumar d' en Bardou; aixís es, que la primera vegada que vaig estar en aquesta capital, me va semblar bastant *ferotje*, lo tracte que separa la estació del poble. Donchs, caminava jo per entre aquella gent, y no sé lo perqué no vaig entrar a Perpinyá pel portal de la estació, sino que fent més volta, m' he vaig trobar que hi entrava pel portal de «Notre Dame». Lo soroll dels nostres passos y vehículs que passavan per demunt los ponts llevadissos d' aquelles murallas, fetas de quant lo Rosselló era de Catalunya, aquell soroll, me feya un efecte estrany, pero las passarem entrant a la plassa del Castillet, y heus aquí que despres de passar aquelles faixas de murallas que estrenyen lo poble, me vaig trobar per primera vegada dins a Perpinyá, pensant, a las horas, com me las arreglaría per anar a sopar y dormir. En lo poch trajecte que hi ha desde la plassa del Castillet a la cantanoda del café de la «Bourse», varen desapareixer tots aquells viatjers y demés gent que venian del costat de la estació; quedantme sol, y sense saber quin carrer seguir; y es lo cas que s' anava fent tart, fins que emprenc per la mateixa acera del café de la Bourse, o sigui la «Rue de la Loges», y m' trobo devant la Prefectura, entre mitj d' uns quants policíes que rodejavan per allí. Lo carreier de papers, en regla, y encare sense regla, me va fer anar per allí més lleuger que de costum, no sense haver donat una mirada cap dins d' aquell casal, aprofitant mon pas pel seu davant, y encare m' vaig girar altra vegada un poch més per avall per veurer si m' cegua cap policia, quedant un poch tranquil quant vaig trobar-me a la plassa d' Aragó, caminant allavors més poch a poch y bastant mal-humorat, perque veyia que tota la gent que traspasavan la plassa anavan amb una direcció fixa, menos jo que no sabia ni ahont era, ni ahont anava, ni per quin carrer entraria quan se m' acabés la plassa. Encare me'n faltava un poquet per acabar-la de passar, quant vaig sentir una veu aprop meu que m' deya:

—Ets espanyol, noy?

—No, li vaig contestar, pero un «no» tan sech, que aquell jove va quedar parat al davant meu, y jo també me vaig quedar sense donar un pas mes, y lo que es pitjor, sense saber que dirli. Ell va conixerho de lluny que jo no era d' aquell país, y del efecte ns varem quedar tots dos bon rato mirantse a la ajuda de la claror que feyan los reberbers de la plassa, y ni l' un ni l' altre gosavam a dirnos res, y éll menys, després de la meva mal humorada resposta. En aquell temps, si he casi, com avuy mateix, en la capital de la Catalunya francesa la gent retirava molt de jorn, per ser una població essencialment agrícola, puig tota la seva industria consistia en fer produhir tot lo que podian los seus famosos fruyterals que tenen a las aforas de las murallas per tocarne lo seu resultat als mercats de Lyó y París. Donchs tornant en aqueil jove que m' doná l' crit a la plassa d' Aragó, després d' havernos mirat bastant de temps, me vaig determinar de ferli una pregunta de las que en aquell moment més convenient m' era y rompent lo silenci li digué:

—Company, ahont podria anar a sopar?

—A l' auberge de la Rosa, aqest digué éll.

—Y ahont cau, company, aquest auberge?

—Per allá al costat del arsenal, me digué.

—Vaig pensar mi mateix, —aqueix jove tai com ho diu, deu pensar que jo estich enterat de tots los carrers de Perpinyá.

(Continuad.)

1. LLEVAT.

L' últim soldat de Napoleón I

Encarque potser existeixin altres, que segurament molt poch, se sab d' un que viu a Cracovia, s' anomena Vicens Markiewicz y compte cent cinch anys cumplerts.

Pochs com éll podran vanagloriarse d' haver vist tres sigles si, com espera, viu encara pera l' any que vé.

Lo 1811, tenint solament disselt anys, sentá plasa com voluntari en lo batalló dels «Krakusy», format per lo príncep Czartoryski, é incorporat al exércit de Napoleón.

Assistí al incendi de Moscou, a la derrota del Beresins y va combatre ab la vanguardia del «Gran Exércit» a Lutzen y a Lipsia.

Quan la cayguda de Napolón entrá en l' exércit del nou regne de Polonia, militant en lo primer regiment de guardias y després en lo primer de llancers.

Quan establí la revolució en 1830, de la qual fou un dels més actius combatents, tenia lo grau de major.

En 1848 va combatre en las filas del exércit húngar, que lluytava per la independencia d' Hungría, ajudat per la legió polaca.

Dominada la insurrecció húngara, aná a allistarse en la legió que formá a Italia lo poeta Mikiewicz, prenent part en lo segon intent revolucionari que feren los polachs.

Aquesta fou la última etapa de sa llarga carrera militar.

No obstant son molts anys, lo veterano se troba encara vigorós y conserva molt fresca la memoria dels epissodis borrascosos de sa vida.

Com preciosa reliquia guarda encare son uniforme de Major de llancers mostrant un verdader orgull en adornar l' ullal de sa levita ab la medalla de Santa Elena.

Viu modestament en lo pis tercer d' una casa del carrer Jagckouska, a Cracovia, y espera confiat en que desde sa finestra podrá presenciar la sortida del sol del sigle XX.

CRÓNICA

Observacions Meteorológicas

del dia 25 d' Agost de 1899

FACILITADAS PER D. RAMON GISPERT

Horas d'observació	Barómetro aneroide	Grau d'humiditat	Pluja en 24 horas	Aigua evap. en 24 h.	Estat del cel	Obs. particular
9 m.	758	85		5'5	Ras	
3 t.	759	83				

Horas d'observació	TEMPERATURAS			VENTS	NUVOLS	
	Máxima	Mínim.	Ter. tip.	direcci.	classe	can.
9 m.	Sol. 44	20	27	S.	Cumul	0'3
3 t.	Sombra 33		30	S.		0'4

Sessió del Ajuntament

Presidida per l' Alcalde D. Pau Font de Rubinat y ab assistencia dels regidors senyors Pallejá, Agudé, Oliva, Vergés, Sedó, Nougés, Navás, Güell, Artés, Quer, Muñoa y Briansó, tingué lloch ahir la de segona convocatoria corresponent a la present setmana, actuando de secretari l' oficial primer de secretaria senyor Cochs.

S' aprobá l' acta de la anterior després de fer constar algunas esmenas lo senyor Nougés.

Los Butlletins de Interés de la provincia no contenen cap disposició d' interés per l' Ajuntament.

Se llegí una sollicitud del senyor Secretari D. Joseph de Montagut demanant 20 dias de llicencia a causa de sa salut, que li foren concedits.

Passá a la secció de Foment concelidit de la societat «Electro Reusense» pera instalar nous motors pera produhir lo fluit eléctric.

L' Ajuntament quedá enterat d' una comunicació de D. Josep Coca manifestant que fent us del dret de cessió segons lo plech de condicions en la subasta que quedá a favor seu de las 38 lámparas d' art voltaich feya lo traspás a favor de la «Electro Reusense» manifestant lo senyor director de dita societat haverho acceptat.

Se llegí una instancia dels senyors D. Joseph Vidal y D. Pere Rull, cedint lo primer part dels terrenos que quedaren adjudicats a favor seu, fent constar ó demanar varis requisits, petició que fou desestimada.

Passá a la secció de Consums una sollicitud del Gremi de taberners, demanant que s' rebaixi la tarifa de consums.

S' aprobá l' dictámen de la Junta de Presons referent a la comunicació del senyor Jutje de primera instancia.

S' aprobá un dictámen del senyor arquitecte municipal.

A instancia del senyor Pallejá quedá per 8 dias sobre la taula lo dictámen d' Instrucció pública sobre lo sollicitat en la sessió anterior per Camilo Odena.

Se llegí altre dictámen d' Instrucció pública, referent a la provisió de las vacants, nombrentes als dos noys que las tenian sollicitadas per considerar que tots son llauradors a lo mateix y son Lluís Massó Oriol y Lluís Carreras Serra.

Se llegí l' dictámen de la secció de Govern referent a festes per lo qual demanant a la Corporació pera que votin 3.000 pessetes per las fires y festes d' Octubre, designantne 500 per bonos als pobres y las demés a confeccionar un programa pera atreure molta

gent dels pobles comarcons que ns visitin aquells dias.

Lo senyor Vergés demaná que s' aprobi, pero si la suscripció que s' ha de fer als particulars no dona lo resultat que s' creu que s' desistira de fer festes.

Lo senyor Quer manifestá que s' oridin alguns vehíns pera formar las comissions junts en la secció y s' aprobá l' dictámen.

S' aproban varis comptes.

Lo senyor Alcalde demaná al Ajuntament que per atendre a sa salut té d' ausentarse per un mes y mitj de la població. Se li concedeix llicencia.

Lo senyor Nougés demaná un mes de permís per ausentarse; se li concedeix.

Lo senyor Navás demaná que s' nombrin comissions pera passar una visita d' inspecció pera que en tot Reus hi hagi la llimpia d' gedugé, trobantse com se trobém que hi ha la peste bubónica a Portugal.

Lo senyor President fe present que ha reunit la Junta de Sanitat y ha donat todas las ordres necessarias al objecte.

Lo senyor Sedó suplicó a l' Alcaldia que demani al recaudador de contribucions que englobi ls recibos dels masets als de la contribució territorial, lo que evitaria a molts contribucions a pagar los apremis donchs avuy si molts no han pagat a son degut temps ha sigut per olvit y s' han trobat que ls seus masets anavan a la subasta ocasionantlos gastos.

Lo senyor Alcalde contestá a las manifestacions fetas dihent que com Alcalde no li pot manar pero que li enviaria una carta y creya que fora atés en lo que demaná l' senyor Sedó.

Y no haventhi cap més assumpto de qué tractar s' aixecó la sessió.

Lo diumenge 27 a la nit tindrà lloch en los jardins de la societat Centro de Lectura, un concert al que hi pendrà part la Banda y Orfeo de la mateixa.

Agrahim l' invitació.

També aquí a Reus com a Tarragona, segons a la premsa d' allá hi llegim, a las onze menos dos minuts atrevessá ans, d' ahir nit sobre nostra ciutat un hermits aereolito, cual llum intensa de varis colors produhí un efecte indescriptible. Portava la direcció de N.O. a E.; sa velocitat semblava poca; durant lo curs que poguerem distingir s' apagá y torná a lluhir per tres vegadas.

Lo recaudat ahir en la Administració de Consums d' aquesta ciutat per diferents especies, puja a pessetas 793'50.

Escrichen de Tordera que un pobre, irritat per haverse negat almoyna, ficá foch a la població per set punts distints.

L' incendi fou facilment sofocat y son autor posat a disposició del Jutjat, haventse tingut que protegir pera que no fos víctima de l' ira de las donas que l' volían trinxar.

La Associació general de cassadors d' Espanya, en atenta comunicació pretent consegir de las companyies de ferro-carrils lo transport gratuhit dels gossos que acompanyan als cassadors en sas excursions al camp, invocant pera l' cas que també ls ciclistas han conseguit veure transportadas sas máquinas com equipatjes, mentres no excedeixin dels 30 kilógrams que cada viatjer pot portar ab ell.

La petició es digna de que sia estudiada ab atenció per las companyias ferroviarias.

Llegim a «La Almodaina» de Palma de Mallorca, que el practica dimars matí, lo metje de Sanitat senyor Berge, la visita d' inspecció a bordo del vapor «Isleño» va tenir noticia de que entre ls passatjers hi havia un cabo de carrabiners. la seva dona y quatre fills, procedents de Badajoz.

Inmediatament va disposar que la esmentada familia, juntament ab l' equipatge passés a desinfectarse a la estufa municipal, que quedessin incomunicats durant set dias en lo punt que s' designi y que l' metje municipal designat al efecte, giri a dita familia la visita reglamentaria.

De la premsa de Tarragona:

«Un serio disgust passaren los senyors Primatesta germans, duenyos del gran Hotel de París. Feya tres dias tenian hospedat a un senyor portugués enomenat Cristiá Destruu, d' uns 60 anys d' edat, quant al demanar lo compte de son hostatje manifestá que l' trobava un poch cart, y alguns moments després posá en coneixement dels expressats duenyos que li havian sustret de son cuarto dos *twachs*, de tres cents franchs un y de quatre cents altre, y ademés una anell d' or.

Los Srs. Primatesta, que no duplan de la honradés dels cambres y demés personas que tenen per l' millor servey de la fonda, no dubtaren un moment en cridar al cabo de guardias municipals D. Manuel Dentú, y al enterarse aquest de las reclamacions del portugués, cridá a l' municipal de punt pera que fos avisat lo senyor jutje d' Instrucció D. Enrich Hidalgo, qui als pochos moments se personá en l' Hotel ab l' actuari Sr. Grau. Mentres e' esperava l' Jutjat, lo cabo Dentú estava practicant un registre en l' equipatge del portugués, a sa presència, cual operació doná per resultat la troballa dels dos *twachs* que l' hoste tenia ben guardats en una cartera; pero faltava encare l' anell d' or y al mateix temps practicant un registre en una maleta de má que s' negava l' senyor a presentar. Allavors veyent lo cabo Dentú que ab bonas paraules no lograva poguer practicar lo registre que s' proposava, de-

manant permís al senyor jutge allí present pera obrir la maleta a viva força, y practicada aquesta nova operació, se trobà dintre un estoig l'anell d'or, quedant lo portugués burlat del timo que s' proposava donar als amos de la fonda, marxantse sens satisfer l'import de son hostatje per medi de l'estratagemá que en mala hora s'imaginá y que tan malament li ha sortit.

Lo ministre d'Espanya á Tokio ha comunicat al ministre d'Estat que'l govern del Japó ha acordat obrir al comerç los següents ports:

Shinizu, en la província de Suruga; Taketoyo, á Owari; Yokhaichi, á Ise; Shimonoseki, á Nagato; Mōji, á Buzen; Hakata, á Chibuzen; Karatsu y Kuchino-tō, á Hizen; Misumi, á Higo; Izuhara, Sasuna y Shikami, á Tsushima; Nafu, á Riukiū.

Hamada, á Iwami; Sakai, á Hoki; Miyatau, á Tan-go; Tsuruga, á Yachin; Otaru, á Shiribeshi; Kushiro, á Kushiro; Muroran, á Huri.

Per aquest últim port sols se permetrà la exportació de cibada, carbó y sofre y alguns altres, articles que seran específicats per lo ministeri d'Hisenda.

Aquets ports tornaran á tancar-se si la exportació en qualsevot d'ells durant lo segon any següent á sa obertura fos inferior á 50.000 yens.

Llegim en «La Veu de Catalunya»: «Lo Jutjat d'instrucció del districte del Hospital s'ha presentat aquesta tarde a las redaccions del «Diario de Barcelona», «El Diluvio», «La Renaixensa», «Diario del Comercio», «Diario Mercantil», «Diario Catalán», «Las Noticias», «La Dinastia» y «La Veu de Catalunya», pera incautar-se dels mollos, del original y dels números en que apareixia un comunicat firmat per don Grau Rodés, fent consideracions sobre la presó del senyor Lletget.

Diuen de Tortosa:

«Dimercres á la tarde, se trobavan reunits al ermitori de Nostra Senyora de la Providencia un home, una dona y un noy que acompanyavan á dos cegos; un d'aquestos tragué una pistola, segons digué, carregada ab perdigons y tractá de disparar al ayre; pero al advertir-lo un de sos acompanyants que s'acostava gent, tractá d'amagar l'arma ab tanta precipitació, que li fugí l'tir, rebent la carga á las camars.

Las feridas rebudas degueren ser, no obstant, de escassa gravetat, per quant al poch rato la comitiva s' dirigí á aquesta ciutat sense que'l ferit se queixés durant lo camí.»

Lo diari francès «Le Journal», confonent sens dubte lo nom de la vila portuguesa Barcellos ab lo de Barcelona, afirma que en aquella ciutat hi ha hagut cassos de glàndola, precisament los mateixos que per telégrafos deya que havian ocorregut á aquella població de Portugal.

Ens plan ferho constar aixís, donchs podria succedir que s'estengués l'alarma produhida pel «Journal» ab los comentaris que posa á la noticia.

Dintre de pochos dias se publicarà una cartilla sanitaria, ab instruccions pera'l públich. La redacció d'aquesta cartilla s'ha encomenat als doctors Ovilo y Chicote, director aquest del laboratori municipal de Madrid.

Per disposició de la Junta de Sanitat, de Palma s'adverteix á tots los passatgers que vulguin visitar l'esmentada població, que deurán anar á despatxarse, no á bordo, sino á casa els consignataris de l'Isleña Marítima, senyors Sureda y Rovirosa, ahont deurán presentar la cédula ó passaport, indicant verbalment sa procedencia y'l domicili shont deuen residir á Palma, quedan á la seva responsabilitat las falsas declaracions que puguin fer.

Ab motiu de la Festa modernista que s'celebrará avuy á Sitges, lo simpático periódich d'aquella població «El Eco de Sitges» ha publicat un número extraordinari ab los retratos dels senyors Rusñol, Iglesias y Morera, y uns trossos de música d'aquest notable mestre catalá.

Secció oficial

Registre civil

del dia 24 d'Agost 1899

Naixements

María Gimenez Ferrán, de Joseph y Cecilia.—Ricart Ribas Fort, de Joseph y Antonia.

Matrimonis

Cap.

Defuncions

Clara Benajám Claramunt, 66 anys, Fossar Vell, 8.—Anton Gebellí Aymamí, 28 anys, Aguilá, 15.

Secció religiosa

Sant d'avuy.—Sant Ceferi.

CULTS RELIGIOSOS

Parroquia de Sant Francesch

Demá á dos quarts de vuyt del matí tindrè lloch la comunió general en obsequi del Puríssim Cor de Maria á càrrech d'un Rvt. P. de la Companyia de Jesús, y á las 5 de la tarde la funció consagrada á tan piados objecte ab sermó que predicarà lo sobredit Pare.

Parroquia de Sant Joan Batista (Providencia).

Demá diumenje, á las vuyt missa de Comunió general pera la Arxicofradía Teresiana ab plática preparatoria. A las sis de la tarde lo reso del Rosari ab exposició de S. D. M. y'l cant del Trissagi, meditació y reserva.

Sant de demd.—Sant Agustí.

Secció comercial

MOVIMENT DEL PORT DE TARRAGONA

Entradas del dia 24

De Marsella y Barcelona 4 dias v. Cabo Creux, de 977 ts., ab efectes y consignat á D. Marián Peres.

De Barcelona en 6 horas v. Felisa, de 676 ts., ab tránzit, consignat als Srs. Fills de B. Lopez.

Despatxadas

Pera Cetta v. Correo de Cartagena, ab vi.
Pera Barcelona v. italiá Cittá di Venezia, ab tránzit.

Pera Bilbao y esc. v. Cabo Creux, ab efectes.
Pera Bilbao y esc. v. Felisa, ab efectes.

J. Marsans Rof

Representant: JOAQUIM SOCIATS

CARRER SANTA AGNA, 26.—REUS

Ultima hora de la Bolsa de Barcelona á las 4 de la tarde d'ahir:

Interior	63'20	Aduanas	94'75
Exterior		Norts	48'40
Amortisable		Fransas	40'35
Cubas 1896	71'50	Orenses	11'15
Cubas 1890	59'37	Obs. 6 0/0 Fransa	
Exterior París	59'80	Id. 3 0/0	43'10

GIROS

París	23'20	Londres	31'10
-------	-------	---------	-------

Bolsí de Reus

CARRER MONTEROLS, NÚMERO 27

Cotisació á Barcelona á las 4 de la tarde del día d'ahir.

Interior	63'20	Cubas del 86	71'50
Orenses	11'50	Cubas del 90	59'37
S. Juan		Aduanas	
Norts	48'45	Ob. 5 0/0 Almansa	
Fransas	40'40	Id. 3 0/0 Fransa	
Filipinas			

PARIS

Exterior	59'80	Norts	
		GIROS	
París	23'20	Londres	31'18

Se reben ordres pera operacions de Bolsa. Compra y venta al contat de tota classe de valors cotisables de Bolsa. Descompte de cupons y compra de monedas d'or de tots los paissos.

Cambis corrents

en lo dia d'ahir donats per la Junta Sindical del Colegi de Corredors de Comers de la plassa de Reus.

CAMBIS EXTRANJERS

	Ops.	Diner.	Paper
Londres 90 dias fetxa.		30'80	
> 30 dias vista			
París 90 dias fetxa			
París vista	23'05	23'	23'40
Perpignan vista			

VALORS LOCALS

	DINER	PAPER	OPER.
ACCIONS			
Gas Reusense.	625		
Industrial Farinera		575	
Banch de Reus de Descomptes y Prestams		600	
Manufacturera de Algodón	100	110	
Companyia Reusense de Tránvias			
Companyia Reusense de Tránvias privilegiadas de cinch per 100		150	

Anuncis particulars

LA ELECTRA REUSENSE

Per rahons fàcils de compendre, la societat «Gas Reusense» acaba de fiesar preus inverossimils al fluit eléctrich, que en plasso més ó menos llarch se proposa servir als seus futurs abonats. Aquest acort del Gas Reusense donarà com á immediat resultat la anulació del fluit gás en aquesta ciutat y sa substitució per lo fluit eléctrich. Comprehentho aixís nostra Societat, sa proposa ampliar considerablement y desde ara la nova instalació que está portant á cap en aquestos moments á fi de servir en breu plasso las demandas que indubtablement, hs de rebre del públich reusenench y á las que atendrá per torn rigurós.

A pesar de que 'ls preus que 'l «Gas Reusense» fiesca á sa última tarifa son exageradament baixos, «La Electra» los accepta desde ara y en lo moment que 'l

seu contrincent dongui un servey regular d'alumbret eléctrich, nostra Societat establirà pera 'ls seus abonats los preus següents:

	Plas.
Una lámpara incandescent de 5 bujlas	1'25
de 10 "	1'75
de 16 "	2'50
de 25 "	3'75
Preu del kilowat, hora.	0'50

En quant á las instalacions se fan desde avuy en iguals condicions que l'altra empres.

Ab lo favor que 'l públich nos dispensa res temem, se 'ns porta á la lluyta, á ella anem ab la tranquilítat del qui no la ha provocat event solzament fer una manifestació: lo públich trobará sempre en la «Electra Reusense» la millor salvaguardia dels seus interessos. Reus 2 Maig de 1899.—Per la «Electra Reusense»

Lo Director.

LLET PURA DE VACA

VACAS SUISSAS

Hort de Pau Abelló

Se ven al carrer primer del Roser núm. 4.

ESCORIAS THOMAS.—Végis l'anunci de la quarta plana. Dirijirse á casa Gambús, carrer de Vilá (Bou) 12.

Telégramas

Madrid 25.

Lo Sr. Dato marxará avuy á San Sebastián á informar á la Reyna de la marxe de la epidemia y altres assumptos.

Lo Sr. Silvela segueix molt millorat, pero continuará en son domicili.

—Diu un telégrama de Lisboa que han sortit sis canoners pera formar lo cordó sanitari en lo Duero.

—Oporto.—Ahir marxá á Inglaterra 'l vapor «City of Cortos» ab catorze passatjers; se suposa que aquest vapor portá la peste.

Ahir hi hagué aquí dos cassos, un benigne y altre grave.

A las set de la tarde quedaren suspesas las comunicacions per ferro-carril. La entrada á Oporto es lliure.

Dinhen de París que s'han rebut telégramas de San Petersburg anunciant que s'ha presentat á Samarra la peste bubónica y que s'ha acordat militarment la població.

—La «Gaceta» publica las reals ordres declarant brutas las procedencias de Lorenzo Marquez, Saint Denis y altres islas del Arxipiélach de la Reunión al Océa índich.

—Cestona.—Lo duch de Tetuán ha negat que 'l banquet que doná ahir á varis polítichs residents en aquesta població tingués altre carácter que'l amistós.

Ha afegit que'l ministeri actual no respón á las necessitats de la pátria; pero que aixó no podía dirho fora del sí de la intimitat.

Se diu que es possible que'l duch de Tetuán, d'acort ab lo general Martinez Campos, ocupi la presidencia del Senat.

Es esperat aquí lo general Martinez Campos.

—Ha sigut denunciat «El Nacional» d'ahir á la nit.

Lisboa 24.

Fins á las duas de la tarde no s'ha registrat cap nou cas á Oporto.

Lo govern may ha pensat en no aislar á Oporto; continuá buscant la persona pera Comissari régi á Oporto. S'han pres midas en tot lo país pera evitar lo contagi.

Las forsas militars del cordó, lo mateix de terra que de marina, y 'ls escampavias en lo Duero, pujan a prop de 2.500 homes.

Tots los metjes navals portuguesos que han curat la peste en las colonias del Oest, han sigut posats pel ministeri de Marina á disposició del ministeri del Interior.

Per decret se castiga ab la pena d'un á tres mesos de presó la publicació á Portugal de noticias falsas sobre la epidemia.

Moltas d'aquestes noticias exagerantles han sigut reproduhidas per los corresponsals extranjers.

París 25.

Ahir nit hi hagué algunas manifestacions en los voltants del carrer de Chabrol. Los periódichs diuhen que resultáren una dotzena de ferits y 's feren vint presons.

Imp. de C. Ferrando.—Plassa de la Constitució.

